

Załącznik do uchwały Nr XXXI/211/2017
Rady Miejskiej w Nowym Mieście nad Pilicą
z dnia 20 kwietnia 2017 roku

S T R A T E G I A

R O Z W I A Ź Y W A N I A

P R O B L E M Ó W S P O Ł E C Z N Y C H

N A L A T A 2 0 1 7 - 2 0 2 5

M I A S T A I G M I N Y

N O W E M I A S T O N A D P I L I C Ą

NOWE MIASTO NAD PILICĄ 2017

WSTĘP

USTAWA O POMOCY SPOŁECZNEJ OBLIGUJE DO OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH. PODSTAWOWYM PROBLEMEM JEST ZDEFINIOWANIE POJĘCIA „ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH”.

Dzisiaj już wiadomo, że najbardziej skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych może się odbywać poprzez profesjonalną pomoc nakierowaną na osobę, rodzinę mającą problemy. Zastępowanie osoby, rodziny mającej problemy niewiele zmienia, a często jest ubezwłasnowolnieniem tej osoby, rodziny i naruszaniem ich godności.

W działaniach pomocowych coraz bardziej kładzie się nacisk na wzmacnianie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów. Taki kierunek działania nie wyklucza pomocy bezpośredniej (rozwiązywanie problemów przez instytucje wspierające za zgodą osoby lub rodziny mającej problem).

Mimo jasno określonej i zdiagnozowanej efektywności tej metody, w społeczeństwie, ale także w instytucjach pomocowych dalej funkcjonuje przekonanie, iż „należy mi się pomoc przede wszystkim materialna”.

Od czasu transformacji ustrojowej wiele się zmieniło w podejściu do pomagania, choć nadal pomoc ogranicza się do dawania zasiłków i załatwiania spraw klienta w zaspakajaniu podstawowych potrzeb, często bez jego zaangażowania.

W wielu gminach próbuje się zastępować pomoc w formie zasiłku dostarczaniem narzędzi do zdobywania środków materialnych. Są różne nowe formy zatrudnienia oferowane przez urzędy pracy: prace społecznie użyteczne, prace interwencyjne, staże itd.

Zaspakajają podstawowe potrzeby bytowe w części, ale z wyraźnym zaangażowaniem klienta. Jest też inny sposób pomagania. Tym sposobem jest kształcenie zdolności do rozwiązywania własnych problemów. Zawodowo nazywamy tę formę pomocy: poradnictwo socjalne.

W rozwiązywaniu problemów społecznych najbardziej efektywna w perspektywie lat jest nauka niezbędnych umiejętności do radzenia sobie z problemami w myśl zasady: problemy się rozwiązuje a nie ucieka od nich. I to ta metoda będzie podstawą realizacji celów strategicznych. U wielu osób, zwłaszcza w okresie transformacji ustrojowej i gospodarczej następuje spiętrzenie problemów prowadzące do apatii, wycofania się, alienacji.

Od czego zacząć rozwiązywanie tych problemów? Podstawowym obszarem działań pomocowych powinno być zadbanie o miejsce przebywania. Jeżeli nasz klient ma gdzie mieszkać, warto zadbać, by był zdrowy, czyli „ochrona zdrowia”. Dalej należy stworzyć warunki do kształcenia, czyli „edukacja publiczna”. Gdy mimo to nie radzi sobie z problemami, należy udzielić pomocy materialnej i socjalnej, czyli „pomoc społeczna”. Część osób, mimo pomocy w wyżej wymienionych obszarach, dalej ma problemy. Często jest to spowodowane nadużywaniem środków psychoaktywnych (alkohol, palenie papierosów, narkotyki) w zastępstwie lub z braku umiejętności korzystania z pomocy. Takie zachowania blokują nawet bardzo profesjonalną pomoc w obszarach społecznych. Niezbędna jest fachowa, zintegrowana pomoc psychologiczna i terapeutyczna, czyli obszar „rozwiązywania problemów alkoholowych, nikotynowych i narkomanii”.

Reasumując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w środowisku lokalnym powinna zająć się działaniem w obszarach:

- ochrona zdrowia,
- edukacja publiczna,
- pomoc społeczna,

- rozwiązywanie problemów alkoholowych, nikotynowych i narkomanii.

Mieszkaniec „z problemami” poprzez działania w w/w obszarach będzie zmotywowany do życia społecznego, z adekwatnym poczuciem wartości, będzie dążył do integracji z otoczeniem społecznym i kulturowym.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W najbardziej ogólnym ujęciu oznacza ewaluację, czyli sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej. Formuła otwartego, ciągłego przewidywania i projektowania przyszłości powinna stanowić przydatne pragmatyczne narzędzie regulacji rozwoju w sytuacji, gdy nadmiar celów w stosunku do ograniczonych środków utrudnia podejmowanie bieżących i przyszłych decyzji. Zmienność uwarunkowań zewnętrznych, występowanie sprzeczności a nawet konfliktów interesów i dążeń różnych grup społecznych narzuca konieczność przyjęcia negocjacyjnej formuły zarządzania polityką społeczną. Istotą jej jest dochodzenie do porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe. Jest to zatem formuła kształtowania **strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości.**

Cele integracji powinny być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej zmierzających do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do wykorzystania wszelkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym dla przyszłej integracji.

Strategia jest więc instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno w określają cele strategiczne najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii.

Strategia niniejsza zgodna jest także ze Strategią Rozwoju Miasta i Gminy w Nowym Mieście nad Pilicą na lata 2016-2021. Jest jednocześnie istotnym uzupełnieniem Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

Starano się, aby dokument ten uwzględniał wiele obszarów polityki społecznej w zakresach w jakich dotyczą profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych. Przeprowadzona diagnoza problemów społecznych występujących w Gminie dała podstawy do konstrukcji celu głównego, celów szczegółowych oraz kierunków działań. Osiągnąć można je poprzez opracowywanie i realizację konkretnych projektów i przedsięwzięć, a także poprzez realizację już funkcjonujących programów, do których należą między innymi :

- „Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2019, jak też opracowywane cyklicznie:
- „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych”
- „Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie”
- „Program Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”
- „Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 PO PŻ”
- „Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” na lata 2017-2021
- inne programy z zabezpieczenia społecznego.

Spoleczna akceptacja oraz identyfikacja mieszkańców z wypracowanymi celami dają szansę władzy lokalnej do długofalowego kreowania polityki społecznej.

Jako element -Strategia będzie podlegać ciągłym zmianom – będą pojawiać się nowe, ważne cele, a część z przedstawionych w dokumencie straci swoją aktualność. Ten ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądanym, ponieważ będzie on miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej.

Strategia została przyjęta jako dokument przez Radę Miejską w dniu 20 kwietnia 2017 roku.

Strategia została opracowana na lata 2017 – 2025.

Uczestnikami opracowywania STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2017 – 2025 są:

1. Burmistrz Miasta i Gminy w Nowym Mieście nad Pilicą .
2. Przewodniczący Rady Miejskiej w Nowym Mieście nad Pilicą .
3. Przewodniczący Komisji Oświatowo Społecznej Rady Miejskiej w Nowym Mieście nad Pilicą .
4. Kierownik Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą .
5. Zastępca Kierownika Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą .

TOK OPRACOWANIA STRATEGII

1. Wyłonienie ZESPOŁU do merytorycznego opracowania STRATEGII
2. Cele i wizja STRATEGII
3. Konsultacje z samorządem
4. Akceptacja celów i wizji
5. Program STRATEGII
6. Redagowanie ostateczne STRATEGII
7. Uzgodnienia z samorządem
8. Zatwierdzenie przez Radę Miejską

Podstawy prawne opracowania strategii :

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą przystąpiła do opracowania strategii na podstawie:

art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (Dz. U. z 2015 r. poz.163 ze zmianami).

I. UCZESTNICY, PROCES USPOŁECZNIANIA, PROCEDURY

Do prac nad budową Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przystąpiło 5 osób z terenu Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą, które wyraziły zainteresowanie w procesie planowania strategicznego. Wśród nich znalazły się osoby będące członkami Rady Miejskiej, pracownicy ośrodka pomocy społecznej. Do uczestnictwa w opracowywaniu strategii poproszono przedstawicieli społeczności lokalnych w gminie poprzez opracowaną ankietę dot. problemów społecznych i ich rozwiązywania.

Proces uspołeczniania

Poszczególne etapy planowania przeprowadzone zostały na spotkaniu, które odbyło się dnia 27 marca 2017 r.

Uspołecznienie procesu planowania strategicznego jest wymogiem Unii Europejskiej i wiąże się w praktyce z zastosowaniem w procesie planowania co najmniej dwóch z czterech niżej podanych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- **programowanie** – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów,
- **subsidiarność** – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu,
- **partnerstwo** – statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej,

- **koncentracja** – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

W poniższej strategii zostały uwzględnione wszystkie 4 zasady.

Słownik pojęć

WIZJA – dokąd zmierzamy, kim chcemy się stać, w imię jakich wartości działamy,

MISJA – sens naszego istnienia i działania,

PRIORYTETY – najważniejsze cele, pierwszoplanowa sprawa

CELE (KIERUNKI STRATEGICZNE) – opisują pożądane zmiany struktury powiązań i jakości w podsystemach rozwoju,

ZADANIA – upodmiotowiony harmonogram działań (programów, czasów).

II. WIZJA PRZYSZŁOŚCI I CEL NADRZĘDNY STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć mieszkańcy – uczestnicy procesu planowania. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmiemy działania strategiczne.

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą wizję sformułowano w następujący sposób :

- profesjonalną pomoc społeczną
- dobrą opiekę medyczną i socjalną
- integrację społeczności lokalnej

Strategia pozwala zaplanować harmonijny plan rozwoju, przygotować konspekt działań zgodny z wcześniej wypracowaną wizją, ze szczegółowym podziałem na najważniejsze obszary oraz ich poszczególne etapy realizacji. Pozwolą one przybliżyć nas do wcześniej ustalonych zamysłów.

Oczekiwania realizacyjne:

1. EDUKACJA PUBLICZNA

- pomoc informacyjna w możliwościach przekwalifikowywania się bezrobotnych,
- przeprowadzenie szkoleń dla rodziców mówiących, jak wspomagać rozwój dziecka od poczęcia,

- utworzenie punktu konsultacyjnego dla mieszkańców gminy w sprawie pozyskiwania funduszy strukturalnych (rolnicy, bezrobotni, niepełnosprawni),
- zaspakajanie potrzeb edukacyjnych poprzez organizowanie różnego rodzaju kursów, np. językowych dla dorosłych, młodzieży (bardzo przydatne dla osób wyjeżdżających do pracy za granicę),
- zaspakajanie potrzeb kulturalnych mieszkańców poprzez działania domu kultury gdzie również organizowane byłyby imprezy kulturalne, wystawy, prelekcje, kursy języków obcych itp.,
- spotkania z rodzicami, na których pokazane byłyby problemy, z jakimi borykają się ich dzieci,
- pokazanie rodzicom nieprawidłowych zachowań, które są wynoszone z domów rodzinnych i powielanie ich przez dzieci,
- utworzenie w szkołach ścieżki edukacyjnej „przeciwdziałanie patologiom społecznym”,
- konkursy dla dzieci i młodzieży na najlepsze programy spędzania wolnego czasu i ich realizacja,
- zachęcanie społeczeństwa do samokształcenia
- spotkania mieszkańców gminy z osobami o specjalnym przygotowaniu psychologicznym zachęcającymi do działań ograniczających zagrożenia społeczne.

2. OCHRONA ZDROWIA

- poszerzenie opieki o specjalistów zarówno w publicznych, jak też niepublicznych placówkach zdrowia oraz w prywatnych gabinetach.

- przeprowadzenie wczesnego diagnozowania dzieci z problemami, wyłowienie dzieci z wadami i współpraca ze specjalistami,
- dotarcie do grup ludzi chorych, informacja o dalszym sposobie poprawienia zdrowia,
- zwiększenie dostępności do specjalistycznych badań,
- zatrudnienie pielęgniarki środowiskowej psychiatrycznej,
- pomoc dla osób wymagających usług opiekuńczych,
- badanie profilaktyczne dla kobiet np. mammografia, cytologia,
- szerszy dostęp do lekarzy specjalistów na miejscu,
- rozwój edukacji prozdrowotnej w szkołach,
- badanie okresowe i profilaktyczne,
- publikacja ulotek i broszurek prozdrowotnych i umieszczenie w miejscach publicznych,
- zapoznanie społeczeństwa z problemami zdrowotnymi występującymi na terenie miasta i gminy, np. alkoholizm, nikotynizm, gruźlica, udary, nowotwory, choroby kardiologiczne itp. ,
- działania prozdrowotne w celu szybkiego zdiagnozowania własnego stanu zdrowia,
- zwiększyć dostęp do rehabilitacji.

3. POMOC SPOŁECZNA, POLITYKA PRORODZINNA

- pomoc w zakresie finansowym dla rodzin zagrożonych,
- zawieranie kontraktów: pomoc społeczna – podopieczni,
- ograniczenie pomocy osobom młodym mało aktywnym w rozwiązywaniu problemu bezrobocia,
- pomoc finansowa na zakup żywności,

- funkcjonowanie punktu pomocy rodzinie, gdzie osoby mające problemy mogą się zgłosić i uzyskać pomoc w szczególności pomoc prawnika, psychologa,
- ukazać ludziom konieczność pracy, wykazać jakie są korzyści z pracy, aby rodziny uczyły i przekazywały to dzieciom,
- utworzenie mieszkania interwencji kryzysowej,
- pomoc rodzinom wielodzietnym,
- opieka nad osobami starszymi oraz w różnym wieku niepełnosprawnymi.

4. ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

- utworzenie klubu „AA”, gdzie osoby uzależnione mogą uzyskać wsparcie,
- utworzenie klubów spotkaniowych dla ludzi ze środowisk zagrożonych alkoholizmem,
- tworzenie grup wsparcia,
- spotkania z dziećmi i młodzieżą dotyczące uzależnień, wykłady na temat ich szkodliwości,
- prowadzenie profilaktyki i zajęć w szkołach zaczynając od dzieci najmłodszych,
- wprowadzenie programu do pracy z rodzinami,
- leczenia w zakładach dla osób uzależnionych,
- w ramach programów profilaktyki w szkołach na każdym szczeblu wykazać skutki uzależnień i pokazywać sposoby zapobiegania im,
- dla osób, które mają problem – udostępniona pomoc psychologa lub pedagoga szkolnego, gminnego.

Szczegółowym obszarem polityki społecznej gminy Nowe Miasto nad Pilicą są wymienione niżej zadania:

- bezpieczeństwo socjalne, które obejmuje zapewnienie dochodów i usług w sytuacji wystąpienia ryzyka socjalnego (choroba, inwalidztwo, starość, śmierć, bezrobocie),
- inwestycje w człowieka – tworzenie równych szans rozwoju ludzi, kształcenie młodego pokolenia /są czynnikiem rozwoju ekonomicznego sprawiając, że wartości socjalne uzależnione są od polityki gospodarczej/,
- pokój społeczny – jest podstawą stabilizacji życiowej ludzi, współpracy w osiąganiu celów, tolerancji różnic między ludźmi. Wartość pokoju społecznego rośnie wraz z osiąganiem dobrobytu i stabilizacji politycznej,
- życie rodzinne – akcentowanie życia rodzinnego oznacza powrót do wartości związków między ludźmi z poczucia bezpieczeństwa na podstawie więzi emocjonalnych i uczuciowych. Wychowanie przyszłych generacji wymaga wsparcia rodzin nie tylko ubogich i nie tylko wsparcia materialnego ze strony osób i instytucji.

Z wyżej wymienionych oczekiwań co do działań w obszarach rozwiązywania problemów społecznych można sformułować cel strategii.

Wyższa jakość życia mieszkańców miasta i gminy poprzez zaspokajanie ich potrzeb, stwarzanie im możliwości rozwoju oraz zwiększenie poczucia bezpieczeństwa. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz włączenie społeczno zawodowe.

III. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA SPOŁECZNEGO

Nowe Miasto nad Pilicą leży w centralnej części Polski na granicy województw: mazowieckiego i łódzkiego w powiecie grójeckim.

Sytuacja ekonomiczna rodzin jest trudna. Na 1 pracującego mieszkańca 4 osoby są niepracujące. Przyczyny tego zjawiska można upatrywać w pewnym stopniu w dużym udziale seniorów w populacji.

Liczba ludności w gminie wynosi **7881** z tego w wieku poprodukcyjnym kobiet/ po 60 roku życia **1199** i mężczyzn po 65 roku życia **515**. Razem osób w wieku poprodukcyjnym jest **1714** co stanowi 21% ogółu mieszkańców. Osób w wieku produkcyjnym jest **4920** co stanowi 63% ogółu mieszkańców. Dzieci i młodzieży do 18 roku życia jest **1247** co stanowi 16% ogółu mieszkańców.

Przestępczość na terenie miasta i gminy jest niewielka. Bardzo dużo zrobiono w zakresie profilaktyki narkomanii. W szkołach na ogół jest bezpiecznie. Przestępczość łączy się zazwyczaj z patologiami rodzinnymi. Sprawcami większości przestępstw są mężczyźni w wieku do 35 lat. Najczęstszy powód to alkohol. Są rodziny, w których występuje przemoc. W tym zakresie z rodzinami pracuje asystent rodziny oraz członkowie zespołu interdyscyplinarnego.

Na terenie miasta i gminy istnieją szkoły: 1 gimnazjum, 2 szkoły podstawowe, 1 liceum, specjalny ośrodek szkolno – wychowawczy z internatem oraz centrum kształcenia zawodowego. Jest szkolne zaplecze sportowe. W 2006 roku oddano halę gimnastyczną przy gimnazjum. Są prowadzone zajęcia pozalekcyjne. W szkołach są prowadzone stołówki żywieniowe. Istnieją 2 niepubliczne przedszkola i oddziały przedszkolne do których uczęszcza 182 dzieci.

Na terenie miasta są prowadzone porady psychologa oraz prawnika. Odbywają się spotkania z dziećmi i młodzieżą dotyczące uzależnień i wykłady na temat szkodliwości.

Bezrobotni w gminie w 2016 roku : ogółem 123 . W 2014 roku bezrobotnych było 350. Bezrobocie w mieście i gminie jest zmienne. Największe jest w okresie zimowym z uwagi na brak prac sezonowych.

Ilość rodzin objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej w 2016 roku było 431 osób.

Dodatkowo ze świadczeń rodzinnych skorzystało 509 rodzin, z programu Rodzina 500 Plus 522 rodziny oraz z funduszu alimentacyjnego 37 rodzin. Łącznie skorzystało 1068 rodzin z w/w świadczeń.

IV. POZYCJA STRATEGICZNA

Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

Głównym narzędziem diagnozy sytuacji społecznej była analiza danych ze sprawozdań ośrodka pomocy społecznej jak i przeprowadzonej ankiety u przedstawicieli społeczności lokalnych. Dla znalezienia właściwych wniosków przeprowadzono analizę operacyjną.

Miasto i Gmina Nowe Miasto nad Pilicą ma ograniczony wpływ na kształtowanie się procesów społeczno – prawnych będących w jej otoczeniu. Może jednak w sposób aktywny wykorzystywać szanse oraz unikać zagrożeń płynących z otoczenia..

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabość to problemy i ograniczenia do pokonania.

W toku dyskusji zadaniowej ustalono, że występują problemy społeczne określone dla czterech obszarów:

- Edukacja publiczna
- Ochrona zdrowia
- Pomoc społeczna, polityka prorodzinna
- Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

V. CELE GŁÓWNE STRATEGII, CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZACJA.

1. Dla obszaru EDUKACJA PUBLICZNA

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy.

---

2. Dla obszaru OCHRONA ZDROWIA

Zdrowe społeczeństwo, świadome zagrożeń.

---

3. Dla obszaru POMOC SPOŁECZNA, POLITYKA PRORODZINNA

Profesjonalna pomoc społeczna, wzmacniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności, integrująca mieszkańców.

---

4. Dla obszaru **ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII**

Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Realizacja tych celów odbywać się będzie poprzez realizację celów szczegółowych w poszczególnych latach.

EDUKACJA PUBLICZNA

Cel główny – Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy.

- Nowoczesny system oświaty,
- Dostępność bogatej oferty edukacyjnej,
- Wyrównywanie szans rozwojowych.

Działania

1. Modernizacja bazy oświatowej i placówek kulturotwórczych -realizacja 2017– 2025 –finansowanie /budżet gminy i fundusze pomocowe/.
2. Doposażenie szkół w nowoczesny sprzęt i środki dydaktyczne - realizacja 2017-2025 –finansowanie /budżet gminy i fundusze pomocowe/.
3. Organizowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży- realizacja 2017 – 2025 –finansowanie /budżet gminy i fundusze pomocowe/.
4. Przygotowane i realizacja oferty edukacyjnej dla rodziców -realizacja 2017-2025 -finansowanie/budżet gminy i fundusze pomocowe/.

5. Doskonalenie kadry pedagogicznej uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej- realizacja 2017-2025 - finansowanie/budżet gminy i fundusze pomocowe/.
6. Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych – realizacja 2017-2025 -finansowanie/budżet gminy i fundusze pomocowe/.

OCHRONA ZDROWIA

Cel główny – Zdrowe społeczeństwo, świadome zagrożeń.

- Dobra opieka medyczna,
- Dostępne specjalistyczne leczenie,
- Profesjonalna profilaktyka,
- Zapewnienie opieki zdrowotnej geriatrycznej dla seniorów.

Problem – słabe wykorzystanie istniejącej bazy /dot. poradni SENIOR/, brak opieki geriatrycznej dla seniorów.

Działania

1. Współuczestniczenie Gminy w koordynowaniu usługami medycznymi w celu zwiększenia ich dostępności – realizacja 2017-2025 - finansowanie/bezinwestycyjnie/.
2. Diagnoza potrzeb zdrowotnych i opracowanie programu ich realizacji – realizacja 2017-2025 pełna realizacja zadania przez służbę zdrowia- finansowanie /budżet gminy i budżet państwa/.
3. Edukacja do zdrowego stylu życia. – realizacja 2017-2025 – poprawa zdrowia mieszkańców –finansowanie /budżet gminy i fundusze pomocowe/.

4. Wdrożenie programu pomocy osobom uzależnionym /program wczesnej interwencji/ - realizacja 2017 -2025/ dot. zwiększenia osób wychodzących z uzależnienia -finansowanie /budżet gminy, budżet państwa/.
5. Uruchomienie poradni geriatrycznej.
6. Zwiększenie dostępności do usług rehabilitacyjnych dla osób starszych i niepełnosprawnych.

POMOC SPOŁECZNA, POLITYKA PRORODZINNA, POLITYKA SENIORALNA.

Cel główny – Profesjonalna pomoc społeczna, zmieniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności.

- Wzmocnienie i rozwój zintegrowanej pomocy socjalnej
- Wspieranie rozwoju kwalifikacji osobowych klientów pomocy społecznej,
- Rozwój zasobów osobowych i instytucjonalnych ośrodka pomocy społecznej,
- Polityka prorodzinna- promowanie modelu rodziny z dziećmi i kształtowanie pozytywnego jej wizerunku,
- Rozwój polityki mieszkaniowej na terenie gminy poprzez rozeznanie potrzeb w tym zakresie oraz jej realizację w ramach polityki prorodzinnej.

Problem – silna roszczeniowość klientów, bezradność w rozwiązywaniu własnych problemów, bezrobocie,

Działania

1. Modernizacja i rozwój bazy lokalowej – cel pełna realizacja zadań w okresie 2017-2025 – finansowanie/ budżet gminy i fundusze pomocowe/.
2. Wdrożenie procedury motywowania klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów w okresie 2017-2025–cel : poprawa kondycji fizycznej, psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych, ograniczenie patologii – finansowanie/bezinwestycyjne/.
3. Przygotowanie i realizacja programów pomocowych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – cel; wzrost poczucia bezpieczeństwa w rodzinach – realizacja w okresie 2017-2025 – finansowanie /budżet gminy/.
4. Aktywizacja zawodowa i pokonywanie bezradności społecznej – realizacja 2017-2025 – finansowanie /budżet gminy/.
5. Inspirowanie władz do tworzenia instytucji i organizacji samopomocowych oraz wolontariatu – realizacja 2017-2025.
6. Przygotowanie kadr pomocowych do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – realizacja 2017-2025 cel; pełna realizacja zadania finansowana z /budżet gminy, fundusze pomocowe/.
7. Wzmocnienie polityki prorodzinnej rozumianej jako system zakładania rodzin i ich powiększanie – rodzenie i wychowanie dzieci.
8. Polityka senioralna winna być zabezpieczona poprzez: integrację i partycypację osób starszych, dostosowanie świadczeń do potrzeb osób starszych, podniesienie standardu życia osób starszych przez system usługowy i materialny, zapewnienie samodzielności stosowanej do poziomu sprawności życiowej osób starszych.
9. Rozwój polityki mieszkaniowej w ramach działań na rzecz rodziny.

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANI

Cel główny – Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

- Profesjonalna pomoc terapeutyczno – profilaktyczna
- Racjonalna i efektywna profilaktyka problemowa
- Skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom
- Promocja zdrowego stylu życia

Problem – brak wyspecjalizowanych struktur do rozwiązywania poszczególnych typów problemów, nie zorganizowane i zmotywowane grupy samopomocowe.

Działania

1. Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współ uzależnionych - realizacja 2017-2025 cel- wzrost liczby osób utrzymujących trzeźwość – finansowanie /budżet gminy, fundusze pomocowe/.
2. Wdrożenie programów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – realizacja 2017-2025 – cel: wzrost bezpieczeństwa w rodzinach – finansowanie /budżet gminy, fundusze pomocowe/.
3. Tworzenie zespołów działających profesjonalnie i kompleksowo w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii. – realizacja 2017-2025 – cel: poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych-finansowanie /budżet gminy, fundusze pomocowe/.

4. Wdrożenie standardów profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi – realizacja 2017-2025 cel: racjonalizacja wydatków.
5. Rozwijanie pomocy socjoterapeutycznej z programem pomocy psychologicznej – realizacja 20017-2025 cel: ograniczenie zjawisk dysfunkcyjności zachowań – finansowanie /budżet gminy, fundusze pomocowe/.
6. Przygotowanie programów współpracy służb i instytucji pomocowych – realizacja 2017-2025 – cel: ograniczenie patologii .
7. Wydawanie ulotek promujący zdrowy styl życia - realizacja 2017-2025 – cel: poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i osób dorosłych – finansowanie/budżet gminy, fundusze pomocowe/.
8. Prowadzenie systematycznych badań określających skalę zjawisk dysfunkcyjnych i potrzeb pomocowych – realizacja 2017-2025 –cel: realizacja zadania – finansowanie /fundusz gminny , fundusze pomocowe/.

VI. Wnioski i prognozy zmian.

Diagnoza zjawisk i problemów społecznych, a także zasobów środowiska lokalnego, która przeprowadzona została również przy pomocy ankiety na potrzeby opracowania niniejszej Strategii stanowi podstawę do sformułowania celów strategicznych wymienionych w dziale V. Bardzo duży nacisk kładziemy na tworzenie warunków do właściwego funkcjonowania rodziny. Wspieranie aktywizacji zawodowej i ograniczenie skutków pozostawania bez pracy. Wzmocnienie uczestnictwa osób starszych i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym. Przeciwdziałanie ubóstwu oraz wykluczeniu społecznemu.

Rodzina jest podstawowym środowiskiem funkcjonowania swoich członków w tym rozwoju dzieci. Analiza wykazała, że wskazany jest wszechstronne wspieranie rodzin, w tym wzmocnienie funkcji edukacyjnej.

Konieczne jest podejmowanie działań na rzecz wspierania trwałości rodziny ale i wspomaganie rodziny przeżywającej trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo

wychowawczej. Realizacja pracy socjalnej z rodziną może przyczynić się do wzrostu samodzielności w rozwiązywaniu własnych problemów życiowych rodziny. Ważne jest też by inwestować w kształcenie i rozwój pracowników służb socjalnych, którzy stykają się z wielorakimi sytuacjami w środowisku. Nowe formy pracy socjalnej stawiają przed pracownikami socjalnymi oraz asystentami rodziny coraz bardziej zróżnicowane wymagania profesjonalne. Umiejętność dobrego zdiagnozowania sytuacji klientów, zaplanowania oraz zrealizowania adekwatnych działań zależna jest od posiadania wiedzy z wielu dziedzin nauki. Zmiany w przepisach o oświacie, sądownictwie, polityce rodzinnej, zabezpieczeniu społecznym itp. powodują konieczność uzupełniania tej wiedzy. W obliczu globalnej tendencji starzenia się społeczeństwa wskazanym jest planowanie systemu wsparcia dla osób starszych. Szczególnie winno kłaść się nacisk by osoba starsza pozostawała w swoim środowisku a nie jak teraz staje się nagminne kierowanie osób starszych do DPS. Waży jest tu rozwój usług opiekuńczych. Podtrzymywanie aktywności osób starszych np. przez rehabilitację spowoduje ich wychodzenie poza przestrzeń domową, sprzyjąc też będzie tworzenie dla nich dziennych form wsparcia takich jak dzienne domu seniora, kluby itp. Wśród analogicznych działań jak w stosunku do seniorów wymaga środowisko osób niepełnosprawnych. Należą do nich między innymi działania obejmujące rozwój środowiskowych form pomocy dla osób niepełnosprawnych. Udzielanie pomocy rodzinie w której żyją osoby niepełnosprawne oraz działania obejmujące aktywizację społeczną osób niepełnosprawnych. Promować należy także potencjał zawodowy osób niepełnosprawnych.

Występowanie w jednej rodzinie wielu problemów jednocześnie stanowi zagrożenie wykluczeniu społecznemu. Dlatego rodziny te wymagają wsparcia na różnych płaszczyznach, w tym szerokiego poradnictwa, pomocy psychologicznej, w wielu przypadkach także prawnej.

W świetle przeprowadzonych analiz kluczowymi winny być również działania profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, adresowane do różnych grup odbiorców tj. dzieci, młodzieży oraz dorosłych.

Prognozowanie kierunków zmian w zakresie problemów do których należą: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, przemoc, uzależnienia oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest bardzo trudne. Niektóre z tych problemów zależą w dużej mierze od wielu czynników zewnętrznych np. niepełnosprawność i bezrobocie często są główną przyczyną ubóstwa. System emerytalno rentowy jest w tym względzie bezwzględny. Tu jest tylko brane pod uwagę, czy niepełnosprawny może pracować czy nie.

Pomoc społeczna sam też nie jest w stanie wyeliminować wiele negatywnych zjawisk. Na pewno należy poszukiwać nowych metod radzenia sobie i rozwijać różnego typu usługi o charakterze wspierającym, pomocowym czy edukacyjnym. Winno to odbywać się udziale szerokiej współpracy instytucji i organizacji działających na terenie naszej Gminy.

VII. Wdrażanie i monitoring strategii.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest procesem, w którym zaangażowane powinny być wszystkie podmioty działające w obszarach objętych Strategią. Działania opisane w Strategii skierowane są nie tylko do osób i grup o gorszych szansach prawidłowego działania w społeczeństwie ale skierowane są do całej społeczności naszego miasta i gminy. Istotnym narzędziem monitoringu Strategii będzie coroczna analiza sprawozdawczości przedstawianej na sesji rady miejskiej przez ośrodek pomocy społecznej oraz analiza z efektów pracy różnych podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii.

Strategia jest dokumentem w którym będą wprowadzane zmiany z uwagi na różne występujące na bieżąco sytuacje. Zmiany te jednak nie powinny mieć wpływu na zasadnicze kierunki strategii. Najczęściej, ze względu na zmieniające się uwarunkowania zarówno wewnątrz gminy jak i w jej otoczeniu. Weryfikację strategii w uspołecznionym procesie najlepiej dokonać przy użyciu ankiety tej samej którą wykorzystano w opracowywaniu strategii w obecnym kształcie. Uaktualni się w tych samych zapisach z jednoczesną weryfikacją czasową życia społecznego mieszkańców gminy. W czasie weryfikacji mogą powstawać zupełnie nowe cele szczegółowe i projekty dotyczące aspektów życia w gminie, których w dniu dzisiejszym nie jesteśmy w stanie przewidzieć. Pamiętać jednak należy o konsekwentnym dążeniu do poprawy jakości życia mieszkańców zawartych w wizji, celu nadrzędnym oraz w celach głównych.

VII. Źródła finansowania celów strategicznych.

Realizacja celów, które zaplanowane zostały w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście i Gminie Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2017-2025 wymaga zaangażowania środków pochodzących nie tylko z budżetu Gminy.

Kluczową rolę w finansowaniu celów Strategii winny odegrać także:

- dotacje z budżetu Państwa w tym m.in. dotacje w ramach ogłaszanych konkursów, dotacje celowe z budżetu Państwa możliwe do uzyskania z programu ministra właściwego do spraw rodziny na dofinansowanie zadań własnych gminy z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w szczególności na pokrycie części wydatków związanych z powołaniem asystentów rodziny,
- dotacje ze środków budżetu Województwa Mazowieckiego w ramach ogłaszanych konkursów,
- środki Unii Europejskiej oraz pozyskane i innych , nie wymienionych wyżej źródeł.

Spis treści:

strona:

---

1. Wstęp	2
2. Tok opracowania strategii	6
3. Podstawy prawne opracowania strategii	7
4. Uczestnicy, proces uspołeczniana, procedury	8
5. Wizja przyszłości i cel nadrzędny strategii rozwiązywania problemów	10
6. Charakterystyka środowiska społecznego	15
7. Pozycja strategiczna Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą	16
8. Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja	17
9. Wnioski i prognozy zmian	23
10. Wdrażanie i monitoring strategii	25
11. Źródła finansowania celów strategicznych	26